

BİRLİKTE ÇÖZELİM

1. Aşağıdaki cümleleri özne - yüklem uyumu açısından inceleyip yapılan anlatım bozukluklarını düzelterek cümleleri yeniden yazınız.

1.	Bütün eşyalar, kapının önünde duruyorlar.	Bütün eşyalar, kapını önünde duruyor.
2.	Bu iş yerini ben ve arkadaşım Aykut açtı.	Bu iş yerini ben ve arkadaşım Aykut açtık.
3.	İki işçi, yaklaşık iki saat çalıştılar.	İki işçi, yaklaşık iki saat çalıştı.
4.	Ağaçlar, sonbaharda yapraklarını dökerler.	Ağaçlar, sonbaharda yapraklarını döker.
5.	Hasan ve sen, bir an önce buradan uzaklaş.	Hasan ve sen, bir an önce buradan uzaklaşın.
6.	Aylar, günler hızla geçiyorlardı.	Aylar, günler hızla geçiyor.
7.	Düşünceler, baskı altına alınamazlar.	Düşünceler, baskı altına alınamaz.
8.	Halkımız, üsümek yerine zehir soluyarak ölmek istiyorlar.	Halkımız, üsümek yerine zehir soluyarak ölmek istiyor.
9.	Yirmi iki futbolcu, doksan dakika top oynadılar.	Yirmi iki futbolcu, doksan dakika top oynadı.

2. Aşağıda anlatım bozukluğu olan cümleler ve kutuların içinde anlatım bozukluklarıyla ilgili başlıklar verilmiştir. Cümleleri inceleyiniz ve uygun kutulara numaralarını yazınız.

1.	Erkeklerin hiçbiri kızların ise birkaçı katılmıştı törene.
2.	Model seçimini gayet iyi, kumaş seçimini ise hiç bilmiyordu.
3.	Köyde herkes birbirine yardım ediyor, işten kaçmıyordu.
4.	Dokunmayın bana, rahat bırakın.
5.	Ekonomide bir hareketlilik var ancak tam anlamıyla düzelmedi.
6.	Olup bitenlere bu gözle bakıyor, yanlış değerlendiriyordu.
7.	Onları tanıdım, âdeta hayran oldum.
8.	İnsanın önce bilinçlenmesi gerekiyormuş, geç anladım.
9.	Evinizde yedek su deposu yok, bana yaramaz.
10.	Bu durumda karşıdan gelen araçlar bizi, biz de onları görürüz.
11.	Anneler günü için siz annenizi biz de sizi düşündük.
12.	Durmadan radyo ve televizyon seyrettiğim için ders çalışamıyorum.
13.	Hayatı dolu dolu yaşarım ve daima umutla bakarım.
14.	Büfeden aldığı gazeteye göz attı, katlayıp çantasına koydu.
15.	Eleştirmenin görevi okuyucuyu yönlendirmek ve iz bırakmaktır.
16.	Az parası ya da hiç parası olmayanlar iyi beslenemez.
17.	Daha düzenli ve unutkan olmamaya özen göster.

ÖZNE EKSİKLİĞİ

3, 5, 9

YÜKLEM EKSİKLİĞİ

1, 2, 10, 11

NESNE EKSİKLİĞİ

4, 6, 8, 14

DOLAYLI TÜMLEÇ

7, 13, 15

EYLEMSİZ EKSİKLİĞİ

12, 16, 17

3. Aşağıdaki cümlelerde tamlama yanlışlığından kaynaklanan anlatım bozuklukları vardır. Cümlelerin doğrularını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Bu sorun hem sosyal hem de hukuk açısından değerlendirilmelidir.

...Bu sorun hem sosyal açıdan hem de hukuk açısından değerlendirilmelidir.....

2. Ülkenin yüksek binaları ve caddeleri, herkesi ilk zamanlar tedirgin eder.

...Ülkenin caddeleri ve yüksek binaları, herkesi ilk zamanlar tedirgin eder.....

3. Bu şirkette çalışan herkes birbirine saygılı davranması gerekiyor.

...Bu şirkette çalışan herkesin birbirine saygılı davranması gerekiyor.....

4. Yeni kanun, tüm özel ve kamu kuruluşlarında çalışanları ilgilendiriyor.

...Yeni kanun tüm özel kuruluşlarda ve kamu kuruluşlarında çalışanları ilgilendiriyor.....

5. Yunus Emre, edebiyatımızın en ünlü isimlerden olduğunu herkes bilir.

...Yunus Emre'nin edebiyatımızın en ünlü isimlerden olduğunu herkes bilir.....

6. İhtiyaç sahiplerine her türlü tıbbi ve gıda yardımı yapılacak.

...İhtiyaç sahiplerine her türlü tıbbi yardım ve gıda yardımı yapılacak.....

7. Kahvaltıda bal ve üzüm pekmezi vardı.

...Kahvaltıda üzüm pekmezi ve bal vardı.....

8. Daha çok, klasik ve sanat müziği dinlemeyi severdi.

...Daha çok, klasik müzik ve sanat müziği dinlemeyi severdi.....

9. Bu sıralar fantastik ve bilim kurgu romanlarına merak saldım.

...Bu sıralar fantastik romanlara ve bilim kurgu romanlarına merak saldım.....

10. Bu yaşa gelmiş konuşmasını öğrenememiş.

...Bu yaşa gelmiş konuşmayı öğrenememiş.....

KARMA SORULAR

1. "Olaylardan kimseye bahsetmiyor, sadece bana anlatıyordu." cümlesindeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer tamlayıcısı eksikliği
- B) Özne eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Yüklem eksikliği

2. Aşağıdakilerin hangisinde özne- yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Toplantıya katılan üyeler, yapılan açıklamalara tepki gösterdiler.
- B) Kütüphanedeki tüm kitaplar, İkinci Dünya Savaşı sırasında toplanmış.
- C) Adam iyice yaşlanmıştı, artık gözleri neredeyse görmüyorlardı.
- D) Meydanlara fırlayan pek çok insan, yapılan haksızlıklara tepkiliydi.

3. Bana güvendiğini ve beni sevdiğini bilmek çok güzel.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne yüklem uyumsuzluğu
- B) Noktalama eksikliği
- C) Zamir eksikliği
- D) Nesne eksikliği

1. Cevap dışındaki diğer seçeneklerin her birine örnek cümleler yazınız.

- A) Masasının gözünü açtı ve eşyalarını yerleştirmeye başladı.
- B) Herkes hata yapabilir ama hatalarında ısrarcı olmamalıdır.
- D) Ne sen beni unut ne de ben seni.

2. Özne ve yüklem arasındaki teklik - çokluk uyumu hakkında bilgi veriniz.

- Özne insandışı bir varlık, soyut kavram, organ adı, hayvan adları, bitki adlarından oluşursa ve çoğulsa yüklem tekil olmalıdır.
- Özne insansa ve çoğulsa yüklem tekil de olabilir çoğul da olabilir.
- Özne insandışı bir varlıkta, kişileştirme yapılmışsa ve çokluk eki almışsa yüklem tekil veya çoğul olabilir.
- Öznede sayı bildiren bir ifade varsa yüklem genelde tekil olur.

3. Cevap dışındaki diğer seçeneklerin her birine örnek cümleler yazınız.

- A) Bu saatte aslanlar, öğlen uykusuna yatarlar.
- B) Balkondan akan insan seline bakıyordu.
- D) Her zaman bize değer vermiştir, hiç unutmamıştır.

KARMA SORULAR

4. Aşağıdakilerin hangisinde tamlama yanlışlığından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Ortaya çıkan buluntular, Türklerin toplum hayatı ve gelenekleriyle ilgili yepyeni bilgileri gün ışığına çıkarıyor.
- B) O gün aksilikler üst üste geldi, hem cep telefonumu hem iş yeri ve ev anahtarlarımı kaybettim.
- C) Toplantıya hazırlıklı gelmeleri gerektiği hem kıdemli çalışanlarımıza hem aramıza yeni katılanlara bildirildi.
- D) Müzenin yeni açılan galerisinde Osmanlı döneminden kalma antika ve sanat eserleri sergilenecek.

5. Kitaptaki yanlışlar düzeltilecek ve yeniden basılacak.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne eksikliği
- B) Yüklem eksikliği
- C) Nesne eksikliği
- D) Yer tamlayıcısı eksikliği

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek eylemin eksikliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Eşyaları iş yerine taşıdıktan sonra yemek yendi.
- B) O, geleneklere bağlı ama yeniliklere kapalı değildi.
- C) Bugünkü temizliği sen, yarınkini de ben yapacağım.
- D) Bu derste size belgisiz ve sayı sıfatlarını anlatacağım.

4. Tamlama hatası olan cümleyi yeniden düzenleyip yazınız.

- Müzenin yeni açılan galerisinde Osmanlı döneminden kalma sanat eserleri ve antika eşyalar sergilenecek.
- Müzenin yeni açılan galerisinde Osmanlı döneminden kalma antika eşyalar ve sanat eserleri sergilenecek.

5. Çıkan cevaba örnek olabilecek anlatım bozukluğu örnekleri yazınız.

- Herkes haksız olduklarını biliyor ama söylemiyordu.
- Çantanın fiyatı yüksekti ama çok güzeldi.

6. Cevap dışındaki cümlelerde yapılan anlatım bozukluklarının gerekçelerini yazınız.

- A) Çatı uyumsuzluğu
- C) Yüklem eksikliği
- D) Tamlama hatası

SIRA SENDE

Aşağıdaki tabloda verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının sebeplerini yandaki boşluklara yazınız.

Cümleler	Sebepler
1. Bitkiler, fotosentez yapabilmek için ışığa ihtiyaç duyarlar.	Özne-yüklem uyumsuzluğu
2. Yoksul olduğumuzun sıkıntısını çekiyoruz.	Yanlış sözcük kullanımı (Yanlış fiilimsi kullanımı)
3. Pazar sabahları bana uğrar, alışverişe birlikte giderdik.	Ek eylem eksikliği (Özne-yüklem uyumsuzluğu)
4. Sorunlara nasıl göğüs gerdin, nasıl başa çıktın?	ZT eksikliği
5. İhtiyar adam, adımlarını hızlaştırıp bize yetiştirdi.	Sözcüğün yanlış yapılandırılması
6. Öğrenciler soruları çözüyor, ben de tahtaya bir şeyler yazıyordum.	Özne-yüklem uyumsuzluğu (Ek eylem eksikliği)
7. Telefon açıp kimseyi acelendirmek istemiyorum.	Sözcüğün yanlış yapılandırılması
8. Maviyi çok, kırmızıyı hiç sevmem.	Yüklem eksikliği
9. Her ne kadar şehir dışına taşınmışsa bile beklenen rahatlığa kavuşulamamıştır.	Çatı uyumsuzluğu
10. Bana ne söyleyeceğini biliyorum.	Zamir eksikliği
11. Gittiğimiz yerde kek ve meyve suyu ikram edildi.	Tamlama hatası
12. Bu yörenin insanı neşelidir, umut verir.	DT eksikliği
13. Yemekte kuru fasulye ve pilav vardı.	Tamlama hatası
14. O, son derece sakin ve herkesin sandığı gibi öfkeli değildi.	Ek eylem eksikliği
15. Çok az veya hiç çalışmadan çok para kazananlar var.	Fiilimsi eksikliği
16. Bütün sahipsiz hayvanlar toplanıp şehir dışına götürecek.	Çatı uyumsuzluğu
17. Anadolu'nun toprağı insanı diriltir, umut verir.	DT eksikliği
18. Kuralların gerekli olduğunu biliyor ama uygulamıyordu.	Nesne eksikliği
19. Kahvaltıda çay ve ekmeğe yedim.	Yüklem eksikliği
20. Yaşlı adamın zamanı gelmişti, yakında emekliye ayrılacaktı.	Özne eksikliği

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Aşağıdaki dördlükleri şekil bakımından inceleyiniz.

Şiirler	Ölçü	Nazım Birimi	Şiirin Türü	Uyak Düzeni	Uyak	Redif
Bahçelerde söz olur Gül açılır, yaz olur Ben yârime gül demem Gülün ömrü az olur.	7'li hece ölçüsü	Dörtlük	Lirik	Mani tipi uyak	"-z" yarım uyak	"olur" lar redif.
Dinleyin dostlarım başa geleni Ekmeğe çama çıktı tuz firar etti Artık siz düşünün geri kalanı Çoğu bekliyorduk az firar etti	11'li hece ölçüsü	Dörtlük	Satirik	Çapraz	"-l" yarım uyak "-z" yarım uyak	"-eni/-anı" redif "firar etti" redif
Kitap en iyi arkadaş Bana neyi sorsam söyler Ne anlatsa en sonunda Çalış, iyi, doğru ol der	8'li hece ölçüsü	Dörtlük	Didaktik	Çapraz	"-e" yarım uyak	"-n" ler redif
Gemiler geçer rüyalarımda Allı pullu gemiler, damların üzerinden Ben zavallı Ben yıllardır denize hasret Bakar ağlarım	Serbest ölçü	Bent	Lirik	Yok	Yok	Yok
Dağlar orman, tepeler bağ, ovalar hep tarla Koca mera dolu baştan başa sağmallerla Köylünün kırları tutmuş yayılırken davarı Sökemezsin, sarar âfakını yün dalgaları	14'lü hece ölçüsü	Dörtlük	Pastoral	Düz uyak	"-arla" zengin uyak "-ar" tam uyak	"-i" redif
Balkonlara, yalılara dalar düşünürüm O günler uzaklaşan yelkenlerin peşi sıra Akan bulutlar gibi geçmiş: ne iz, ne hâtıra Sır şimdi bunca güzel hayat, güzel ölüm	Serbest ölçü	Dörtlük	Lirik	Sarmal uyak	"-üm" Tam uyak "-ıra" Zengin uyak	Yok
Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle Canlandı o meşhur ova at kişnesiyle	Aruz ölçüsü	Beyit	Epik	Düz uyak	"at" tam uyak "-es" Tam uyak	"-li"lar redif "-iyle" ler redif.

BİRLİKTE ÇÖZELİM

Aşağıdaki cümleleri/şairleri inceleyip kullanılan söz sanatlarını ilgili yerlere işaretleyiniz.

	Cümleler	Benzetme (Teşbih)	Kişileştirme (Teşhis)	Abartma (Mübalağa)	Ad Aktarması (Mecaz-ı Mürsel)	Kinaye
1.	Anne, çamaşır kazanı kaynadı, gel!				✓	
2.	Ben kendi varlığı içinde taşan Uçsuz bucaksız bir denizim	✓				
3.	Batı ve Doğu, inanç ve felsefe yönünden hem birbirini etkilemiş hem birbirine uzak durmuştur.				✓	
4.	Sesleri liman sislerine boğulur Gemiler yorgun ve uykuludur		✓			
5.	Koparıp öpmek için, basacağı toprağı Bütün şehir bekliyor onu dizler üstünde				✓	
6.	Bütün kusurumu toprak gizliyor Merhem çalıp yaralarım gizliyor		✓			
7.	Ovadan bakılınca çelikten dev bir testere ağzını andıran tepeler, yaz kış ısl ıslıdır.	✓				
8.	Gittiğini duyunca bir kez daha öldüm.			✓		
9.	Büyük Sahra denen bu kum denizinde daha günlerce hamallık edeceğiz.	✓				
10.	Sevinçten göklere zıpladım.			✓		
11.	Gözlerimiz kurşun, elimiz bıçak Severek öldürdük güzellikleri	✓				
12.	Ne yapsın, ayağı kaydı bir kere.					✓
13.	Dağlara yaslanıp yatan güneşi Yaralı, hastadır yorgundur sandım		✓			
14.	Dünya uyanıkken uyumak maskaralıktır.				✓	
15.	Karşısında ağzımı açamadım ki...					✓

KARMA SORULAR

1. Aşağıdaki cümlelerde geçen benzetmelerin benzeyen ve benzetilenleri ile ilgili eşleştirmeler yapılmıştır.

Hangi seçenekte yanlış bir eşleştirme yapılmıştır?

	Cümleler	Benzeyen	Benzetilen
A)	Gölgeler, bir insan gibi düşer yollara.	Gölge	İnsan
B)	Şimdi bir gökyüzüdür o Bizans çarşıları	Gökyüzü	Bizans çarşıları
C)	Aşklar uçup gitmiş olmalı bir kuş misali	Aşklar	Kuş
D)	Gözlerin gönlümde açan nergisler.	Gözlerin	Nergis

2. Solda ilerdeydi Ali Onbaşı
Kanlar içindeydi yüzü gözü
Bir süvari takımı geçti yanından
Dört nala
Kaçanı kovalamıyordu yalnız
Ulaşmak da istiyordu bir yerlere

Bu dizelerle ilgili,

- İlk iki dize arasında yarım uyak söz konusudur.
- Serbest ölçüyle kaleme alınmıştır.
- Nazım birimi benttir.
- Bir epik şiirden alınmıştır.

numaralanmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız 1. B) 1. ve 2.
C) 2. ve 4. D) 3. ve 4.

1. İçinde benzetme öğelerinin tamamının bulunduğu örnek cümleler yazınız.

• Yollar bir yılan gibi kıvrılıyordu.

Benzeyen K. B.Edatı B.Yönü
Benzetilen

• Cennet gibi güzel bir vatana sahibiz.

K. B. B.Yönü Benzeyen
Benzetilen Edatı

• Çocuklar adeta kuşlar gibi uçuyordu.

Benzeyen K. B. B.Yönü
Benzetilen Edatı

• Saçlarına düşmüş aklar kar gibi bembeyazdı.

Benzeyen K. B. B.Yönü
Benzetilen Edatı

2. Konularına göre şiirleri yazarak açıklayınız.

- Lirik Şiir:** Duygu ve düşüncelerin coşkulu ve duygusal bir dille anlatıldığı şiirlerdir. Aşk ayrılık, özlem, yalnızlık gibi konuları işler.
- Epik Şiir:** Savaş ve kahramanlık konulu şiirlerdir.
- Didaktik Şiir:** Bilgi ve nasihat veren, öğretici nitelikte şiirlerdir.
- Pastoral Şiir:** Doğa ve kır güzelliklerini, çoban hayatını konu alan şiirlerdir.
- Satirik Şiir:** Kişi veya toplumların bozuk yönlerini eleştiren, yeren şiirlerdir.
- Dramatik Şiir:** Tiyatro metinlerinde görülen bir şiir türüdür.

BİRLİKTE ÇÖZELİM

1. Aşağıdaki parçaların türlerini belirtilen yerlere yazınız.

Çok eski zamanların birinde Olympos Dağı'nın doruklarında Tanrı Jüpiter yaşamış. Dağların, denizlerin, hayvanların, insanların kralıymış. Dağın eteklerinde kocaman bir göl varmış. Bu gölün sakinleri de geveze kurbağalarmış. İlk başlarda kurbağalar neşe içinde hür yaşarlarmış. İstediklerini, istedikleri zaman yaparlarmış. Kimse karışmazmış onlara. Bir süre sonra kurbağalar, bu özgür hayattan sıkılmaya başlamışlar ...

TÜR:MASAL.....

Nurullah Ataç, 21 Ağustos 1898'de İstanbul'da doğdu. 1957'de Ankara'da yaşamını yitirdi. Edebiyatımızda modern anlamda deneme türünde ürün veren ilk yazar ve eleştirmendir. İlkokuldan sonra 4 yıl Mekteb-i Sultani'de öğrenim gördü. Öğrenimini tamamlamak ve Fransızca öğrenmek için İsviçre'ye gitti. Türkiye'ye dönünce sınava girip öğretmen oldu. Çeşitli okullarda öğretmenlik yaptı. Cumhurbaşkanlığı çevirmeni oldu. Emekliye ayrılana dek bu görevi sürdürdü.

TÜR:BİYOGRAFİ.....

Elektromanyetik dalgalar, birçok doğal ve insan yapımı kaynaklar tarafından yayılmakta ve hayatımızda önemli bir rol oynamaktadır. Radyo Frekans (RF) bölgesinde yer alan elektromanyetik dalgalar iletişimde, radyo ve televizyon yayınlarında kullanılmaktadır. Teknolojideki gelişmelerin bir sonucu olarak da elektromanyetik dalgaların kullanımı her geçen gün artmakta ve bundan dolayı günlük yaşamda doğada bulunanın çok üstündeki seviyelerde elektromanyetik dalgalara maruz kalmaktadır.

TÜR:MAKALE.....

Yolculuğun bitmesi akşam saatlerini bulmuştu. Yorgun argın bir şekilde kalacağımız otele yerleştik. Sabah iyice dinlenmiş olarak uydık ve Bursa'nın altını üstüne getirmeye hazırız. İlk işimiz şehir merkezinde kahvaltı yapmak oldu. Bursa'nın yeşili ve tarihi dokusu hepimizi büyülemişti. Civarındaki tüm tarihi yerleri gezip, asırlık çınarları gördük. Sonra hemen yakındaki müzeyi gezdik. Müzede çok güzel şeyler vardı. Binlerce yıl öncesinden kalma kılıçlar, taş düdüklü, iğneler, paralar...

TÜR:GEZİ YAZISI.....

Yalnız yaşamın bir tek amacı vardır sanıyorum; o da daha başıboş, daha rahat yaşamak. Fakat her zaman, buna hangi yoldan varacağımızı pek bilmiyoruz. Çok kez insan dünya işlerini bıraktığını sanır oysaki bu işlerin yolunu değiştirmekten başka bir şey yapmamıştır. Bana göre bir aileyi yönetmek, bir devleti yönetmekten hiç de kolay değildir. Ruh nerede bulunursa bulunursa, hep aynı ruhtur; ev işlerinin az önemli olmaları, daha az yorucu olmalarını gerektirmez. Bundan başka, saraydan ve pazardan el çekmekle hayatımızın baş kaygılarından kurtulmuş oluyoruz bence.

TÜR:DENEME.....

Çocukken bir kez, hem de öyle bezden mezden değil, sahici bir oyuncak bebeğim olmuştum. Pembe, tombul, kırmızı yanaklı, sürekli gülümseyen kocaman bir bebektir. Küçük bir kasabada doğmuşum. Orada hiç oyuncakçı yoktu. Hele benim çocukluk yıllarımda, küçük kasaba çarşılarında yalnız tahıl, tarım araç gereçleri ile çivi, kına, defter ve kâğıtlı şekerin bir arada satıldığı dükkânlar olurdu. Babamın da çarşıda böyle küçük bir dükkânı vardı. Babam dükkânda satacağı öteberiyi İstanbul'dan getirirdi. Oraya bir gidişinde işte benim çok sevdiğim ve hâlâ unutamadığım o bebeği getirmişti.

TÜR:ANİ.....

Cuma, 2 Ekim 2009
Dünden beri hastanedeydim. Önemli bir hastalık değil, şeker varmış da onun niteliğini araştıracaklarmış. Bu araştırmalarla hasta edecekler insanı. İlk sözleri; şekeri, tuzu yasak etmek. Ben o yasağı dinlermişim gibi! Ama gizli yenen yemeğin de başka bir tadı oluyor. Dün, tam beş saat yürüyüş yaptım. Kilo verdiğimi görünce bir sevindim ki!

TÜR:GÜNLÜK(GÜNCE).....

Yaratılış itibarıyla herkesten daha hassas olan sanatkarların hayatın üzüntü veren çeşitli olayları karşısında duygusuz kalması mümkün müdür? Hatta kimsenin pek umursamadığı bazı küçük şeylerin bile onu etkilemesi doğal değil midir? Tarih boyunca sanatkarların kalpleri kadar kalemlerini, fırçalarını harekete geçiren şey sevinçten çok keder olmuştur.

TÜR:SÖYLESİ (SOHBET).....

KARMA SORULAR

1. Yazılarımın konusunu gündelik olaylardan, halkın dikkatinin üzerinde bulunduğu konulardan seçerim. Bu konularda kendi görüşlerimi, bakış açım doğrultusunda veririm. Yazılarım her gün yayınlandığı için okuyucularımın aramda samimi bir dil kullanırım.

Böyle konuşan yazarın yazılarının türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme B) Makale
C) Söyleşi D) Fıkra

2. • Olağanüstü olaylar anlatılır.
• Olaylar hayal ürünüdür,
• Yer ve zaman belli değildir.
• Kahramanlar insanüstü nitelikler gösterir.
• İyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.
• Eğitici esastır, evrensel konular işlenir.

Yukarıda özellikleri verilen düzyazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye B) Efsane
C) Masal D) Destan

3. İnsanların yaşadıkları ya da yaşayabilecekleri olayları; yere, zamana ve şahsa bağlayarak anlatan eserlere "roman" denir.

Aşağıdakilerden hangisi tanımı yapılan "roman" türüyle ilgili değildir?

- A) Bu yazı türünde olaylar geniş ve ayrıntılı olarak anlatılır.
B) Ana olay etrafında kısa olaylar vardır.
C) Şahıs kadrosu geniştir, karakter çözümleri yapılır.
D) Zaman olarak tek bir zaman dilimi kullanılır.

1. **Seçeneklerdeki edebî türlerin en belirgin ve ayırt edici özelliklerini birer cümleyle yazınız.**

- **Deneme:** Herhangi bir konuda, kanıt amacı olmadan yazarın kendiyle konuşmuşcasına yazdığı yazılardır.
- **Makale:** Bilimsel konuları ele alan, kanıtlama amacı olan, nesnel yazılardır.
- **Söyleşi:** Yazarın herhangi bir konudaki görüşlerini "karşısında biri varmışcasına" anlattığı öznel yazılardır.
- **Fıkra:** Güncel konuları ele alan öznel yazılardır.

2. **Seçeneklerdeki edebî türlerin ortak ve farklı yönlerini yazınız.**

- Efsane }
Destan } Olağanüstüliklere yer verilir.
Masal }
- Öykü → Gerçek veya gerçekleşmiş olayları anlatır.
- Destan → Tarihi bir gerçeklikten yola çıkılarak oluşturulur.
- Masal } Gerçeklikle bir ilgisi yoktur.
Efsane } Tamamen hayal ürünüdür.

3. **Roman ile öykü arasındaki farkları yazınız.**

- Öyküde tek bir olay anlatılırken romanda ana olay etrafında gelişen birden çok olay anlatılır.
- Öykü kısa ve ayrıntısız, roman uzun ve ayrıntılı bir türdür.
- Yer, zaman, kişi unsurları öyküde dar kapsamlı romanda geniş kapsamlı bir şekilde ele alınır ve işlenir.

SIRA SENDE

1. Aşağıdaki dördlükleri şekil bakımından inceleyiniz.

Şiirler	Ölçü	Nazım Birimi	Şiirin Türü	Uyak Düzeni	Uyak	Redif
a. İki elim gitmez oldu yüzümden Ah ettikçe yaşlar gelir gözümden Kusurumu gördüm kendi özümden Bir dost bulamadım gün akşam oldu	11'li hece ölçüsü	Dörtlük	Satirik Lirik	Düz uyak	"-z" yarım uyak	"-ümden" ler redif
b. Bana kara diyen dilber Gözlerin kara değil mi Yüzünü sevdiren dilber Kaşların kara değil mi	8'li hece ölçüsü	Dörtlük	Lirik	Çapraz	Yok	"-en dilber" redif "-lerin kara değil mi" redif
c. Gecenin sularında Mehtâp bir nilüferdir Açılmış bir kederdir Gecenin sularında	7'li hece ölçüsü	Dörtlük	Lirik	Sarmal	"-er" tam uyak	"Gecenin sularında" redif "-dir" redif

2. Aşağıdaki cümleleri karşılarında verilen türlerle eşleştiriniz.

a. Yazarın bilimsel konularda ciddi bir üslupla yazdığı kanıt amacı olan yazıdır.		Deneme
b. Güncel konuları ele alan samimi içten bir üslupla yazılan yazılardır.		Röportaj
c. Bir sanat eserini değerlendirerek daha iyi anlaşılmasını sağlayan yazıdır.		Makale
d. Özellikle soru cümleleri kullanarak yazar karşısında biri varmış gibi üslup kullanılır.		Fıkra
e. Yazarın kendiyile konuşurmuş gibi yazdığı yazılardır. Konu sınırlaması yoktur.		Elestri
f. Bir gerçeği araştırma, inceleme, gezip görme ve fotoğraflama yoluyla belgeleyerek yansıtmayı amaçlayan yazılardır.		Söyleşi

3. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun olan edebî türleri yazınız.

- Bir yazarın herhangi bir konu üzerinde, özel görüş ve düşüncelerini, kanıtlama amacı gütmeyen, kesin kurallara varmaksızın, kendi kendisiyle konuşuyormuşçasına anlattığı yazılara **deneme** denir.
- Okuyucuya bilgi vermek amacıyla yazarın gezip gördüğü yerlerin ilgi çekici yönlerini özenli bir anlatımla kaleme aldığı yazı türüne **gezi yazısı** denir. Türk edebiyatında bu türün en önemli temsilcisi, Evliya Çelebi'dir.
- Bir kimsenin başından geçen ya da kendi döneminde ortaya çıkan olay ve olguları bilgi, gözlem ve izlenimlerine bağlı kalarak yazdığı yazılara **anı** denir. Bu tür, geçmişi aydınlatmak yönünden önem taşır ve tarih bilimine de ışık tutar.
- Gerçek veya gerçekleşmesi mümkün olan olayları, yer, zaman ve kişi belirterek ve fazla ayrıntıya girmeden anlatan yazı türüne **hikâye** denir.
- ...Fabl...**'da kahramanlar çoğunlukla hayvanlardan seçilir, sonunda ders verme amaçlanır. Kişileştirme ve konuşurma sanatlarına başvurulur.
- Gerçek veya gerçekleşmesi mümkün olan olayları, yer, zaman ve kişi unsurlarını da belirterek ayrıntılı bir biçimde anlatan yazı türüne **roman** denir.
- Fıkra**, güncel konuları belli bir görüş veya düşünce doğrultusunda yorumlayan yazılardır. Kanıtlama amacı yoktur. Samimi bir dil kullanılır.
- Genellikle yaptıkları ve yaşadıklarıyla okurların ilgisini çekebilecek kişilerin, değişik kaynaklardan yararlanarak yaşamlarını inceleyip anlatan düzyazı biçimidir. Çok yönlü, incelemeye dayanan bu yazı türüne **biyografi** denir. Yazar eğer kendi hayatını ele almışsa bu yazı türüne de **otobiyografi** denir.
- Dram, komedi, trajedi gibi sahnede oynanmak üzere yazılan edebiyat türlerinin ortak adına **tiyatro** denir.
- Günce**, günlük yaşamdan kesitler sunan, bir kimsenin günü gününe tuttuğu, üzerine tarih attığı notlardır.
- Olağanüstü olaylarla süslü, olağanüstü kişilerin başından geçen, zaman ve yer kavramları belirli olmayan hayali olayların anlatıldığı, tekerlemelerle başlayan yazılara **masal** denir.
- Bir ulusun kahramanlıklarını, savaşlarını, büyük toplumsal olaylarını anlatan ve genellikle şiir (nazım) biçiminde oluşturulan eserlere **destan** denir. **Doğal** ve **yapay** olmak üzere ikiye ayrılır.
- Bir sanat eserinin olumlu ya da olumsuz yanlarını somut verilere dayanarak ele alıp eserin gerçek değerini ortaya koymak amacıyla yazılan yazı türüne **eleştiri** denir.